

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 772 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Talabalarda tolerantlikni shakllantirish zarurati va samaradorligi.....	28
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish	34
Axmatova Asila Akmaljon qizi	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
Burkxonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
Dilorom Poyonova	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
Makhmudova Ugiyoy Baxtiyarovna	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinovna	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
Sh. F. Mustafayeva	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
Turayev Alimjan Bahriddinovich	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning.....	91
Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmurovich	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
Turumova Marjona Bahodirovna	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Ta'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юдашевна</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini xalq og'zaki ijodi asosida rivojlantirish	130
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'rganiladigan nostandart masalalar	133
<i>Karimova Kunduz Ruzibayevna, Yo'ldosheva Tojigul Ulug'bek qizi</i>	
Video-marketingning iste'molchilar jalb qilinishiga ta'siri: Tiktok va Youtube misolida.....	138
<i>Rustamova Ma'mura Asqar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv jarayonlarini diagnostika qilish	141
<i>Shorustamboeva Shahnoza Ulug'bekovna</i>	
The use of Visualization Technology as a New Trend in Teaching the English Language	144
<i>Tursunoy Ortiqova</i>	
Didaktik drama asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda narrativ yondashuvning asosiy tushunchalari tahlili.....	149
<i>Xolbayeva Dildora Azizovna, Sadiyeva Shaxnoza Xusanovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'qitishda work-based learning metodikasini qo'llash ..	153
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Bo'lajak shifokorlarni tibbiy amaliyotga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	156
<i>Murtazayeva Nasiba Komiljonovna</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etish	159
<i>Xusnidinova Saodat</i>	
Muloqot madaniyati asosida liderlik fazilatlarini shakllantirishning samarali usullari	163
<i>Djumayeva Dildora Isroilovna</i>	
Integrating Quizlet, Kahoot, and Padlet Into Vocabulary Instruction: An Experimental Study With Undergraduate Philology Students.....	167
<i>Inoyatova Umida Boxadir kizi</i>	
Advantages and Disadvantages of Teaching Students Via Competent Based Approach in Order to Improve Their Listening and Speaking in Finland	171
<i>Abdukhakimova Kamola Akmalovna, Rahmatova Mohijahon Ahmad qizi</i>	
Kimyo ta'limida iqlim o'zgarishlariga oid ilmiy ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish kompetensiyasini rivojlantirish	175
<i>Akbarova Saidaxon Rustamovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'limida pediatriya talabarlari klinik fikrlashini rivojlantirishda muammoli ta'lim metodlarining roli.....	180
<i>Atadjanova Shaira Xalilovna, Umardulov Muxtorali Islomkulovich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Individual ta'lim muhiti asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy-metodik tayyorlashni takomillashtirish..... 185 Azamatova Dildora Shuxrat qizi
	Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari va samaradorlik omili..... 189 Babayeva Dilnoz Xaydarovna
	O'qish savodxonligini oshirishda xalqaro tadqiqotlarning o'rni (PISA va PIRLS) 192 Barakayeva Shahnoza Fazliddin qizi
	Yosh rahbarlarda boshqaruv stressining namoyon bo'lishi va boshqaruv faoliyatiga moslashuv muammolari: ta'lim tizimi sharoitida psixologik holat tahlili..... 195 Djavgarova Dilfuza Shuxrat qizi
	Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish strategiyalari..... 199 Duvlayeva Nozigul Xolmuxammad qizi
	Enhancing English Learners' Pronunciation Through AI-Based Language Applications..... 203 Egamova Munisa Khakim kizi
	Maktab ta'lim tizimining dars jarayonlarida elektron qo'llanmalardan samarali foydalanish..... 208 Kodirov Akbar Shuxratovich
	Improving the Methodology of Teaching Biochemistry in Medical Higher Education Institutions Through Virtual Laboratory Tools 213 Mamadaliyeva Zarina Rakhmat kizi
	O'smirlarda kommunikativ tolerantlik muammosining nazariy-metodologik asoslari..... 218 Mirsidikova Aziza Mirvohidovna
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining sog'lom turmush tarzini tashkil etishning nazariy asoslari 221 Muxtorova Xusnidaxon Abdug'oprovna
	Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education 226 Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi
	Maktabgacha ta'lim va oila hamkorligi: zamonaviy yondashuvlar va ilmiy asoslar..... 229 Omondavlatova Diyora Otabekovna
	Oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarning ilmiy va ijodiy kompetensiyalarini aniqlashga yo'naltirilgan axborot tizimini yaratish 233 Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Ro'zimatova Saidaxon Abdivoxiid qizi
	O'quvchilarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalash pedagogik muammo sifatida..... 237 Qodirqulov Nodirbek Hamroqul o'g'li
	Oliy ta'lim tizimida talaba-qizlarning kasbiy, madaniy va kommunikativ faoliyatlarini samarali tashkil etish 242 Qurbonova G. M.
	Kasbiy tayyorgarlik jarayonida refleksiv yondashuvning metodologik asoslari 245 Raxmatova Shaxnoza Oybek qizi
	Inkluziv ta'limda pedagogik diagnostika: maxsus ehtiyojli o'quvchilarning o'quv yutuqlarini baholash 248 Norqobilova Rayxona Davlatovna
	Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari..... 252 Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi
	Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process 254 Shaymatova Aziza
	Dasturiy-metodik majmuani ishlab chiqish bosqichlari hamda pedagogik talablar..... 259 Soliyeva Gavharoy Yodgorjon qizi
	Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi 265 Suyarova Orzigul Sodiq qizi

Yoshlarni nikohga tayyorlashda shaxsiy omillar va psixologik yetuklik.....	269
<i>To'xtamatova Nargizaxon Abdullayevna, Buranova Sevara Sa'dullayevna</i>	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida rahbarlarning liderlik kompetensiyalarining hozirgi holatini diagnostika qilish	273
<i>Taylakova Dilnoza Norbekovna, Latifova Mavjuda Xurramovna</i>	
Ta'limga o'qib tushinishni sun'iy intellekt bilan integratsiya qilish imkoniyatlari va pedagogik strategiyalari.....	276
<i>Umarov Bahrom Norboyevich</i>	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	281
<i>Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvning roli va ahamiyati.....	286
<i>Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda chet tilini o'rganishning ahamiyati va undagi zamonaviy yondashuvlar	289
<i>Yaqubjonova Mohlaroyim Abdumalik qizi</i>	
O'smir shaxsida refleksiyaning shakllanishida ota-ona munosabatlarining ta'siri	292
<i>Yulchiboyeva Dilfuza Ergashevna</i>	
Boshlang'ich ta'limda geymifikatsiya orqali til kompetentligini rivojlantirish.....	297
<i>Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Nurmuhammedova Dilshoda Zaynobiddin qizi</i>	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	302
<i>Журабекова Хабиба Мадаминовна</i>	
Ortodontiyada mioterapiya: miogimnastik dentoalveolyar apparatlarni qo'llashning taqqoslama tavsifi	305
<i>Tursunov Begzod Sherzodovich, Sayfulayeva Aziza Anvarovna</i>	
Музейная педагогика на уроках воспитания в средней школе: методика включения музейных практик в процесс обучения и воспитания подростков	308
<i>Умрихина Виктория Игоревна</i>	
21st Century Dental Innovation Technologies: An Overview	314
<i>Khojimurodov Burkhon Ravshanovich</i>	
Цели и задачи педагогических систем, основанных на конструктивизме в общеобразовательных школах	317
<i>Шарипова Шахноза Шавкат кизи</i>	
Способы повышения мотивации учащихся при изучении русского языка.....	321
<i>Эшонкулов Хамрокул Маматкулович</i>	
Yosh sportchilarda jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishda funksional mashqlarning ahamiyati.....	326
<i>Aminov Botir Umidovich</i>	
Nutqiy faoliyatda fikr va til tizimlari.....	330
<i>Axmedova Muyassar Xadimatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga xorijiy tilni o'rgatish psixologiyasi	333
<i>Axmedova Muyassar Xadimatovna, Halimova Gulasal Xamroqulovna</i>	
10–12 yoshli tennischilarda texnik tayyorgarlik samaradorligini oshirish uslubiyati	336
<i>Axmedova Nafisa Isaxodjayevna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda hayotiy ko'nikmalarini shakllantirish masalalarining ilmiy tadqiqi	340
<i>Axunbabayeva Shaxnoza Shuxratovna</i>	
Musobaqa oldi bosqichida tennischilarning maxsus jismoniy sifatlarini kompleks mashqlar yordamida rivojlantirish uslubiyati.....	345
<i>Azamatom Abdullo Isaxo'ja o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuv	349
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi</i>	
Xorij olimlari tadqiqotlarida mustaqillik sifatini rivojlantirishga oid yondashuvlar	354
<i>D. A. Saliyeva</i>	
Milliy adabiyot namunalari yordamida talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	358
<i>Eraliyeva Dilnoza Oybek qizi</i>	

Oliy ta'lim tizimida tyutorlik institutini rivojlantirishning dolzarb masalalari	362
<i>Kandaxarov Zafar Ishratovich, Tajibayeva Komila Taxirjonovna</i>	
Integrating Communicative and Task-Based Approaches in English Language Teaching Within a Learner-Centered Framework	366
<i>Madinabonu Farkhodova</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda ijobiy munosabatlarni shakllantirish usullarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	370
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari	373
<i>Mamatova Dilnoza Bekpo'latovna</i>	
7-sinf biologiya kursini o'qitishda o'quvchilarning metodologik savodxonligini shakllantirish	377
<i>Mirzayeva Nigoraxon Ibrohimjon qizi, Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
10–12 yoshli belbog'li kurashchilarini o'quv-mashg'ulot jarayonida koordinatsion qobiliyatlarni takomillashtirish	380
<i>Mirzoqulov Sh. A.</i>	
Pedagog xodimlarning malaka-mahoratini oshirish – samaradorlik omili	384
<i>Musurmonova Mariya Burxonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligini tizimli yondashuv asosida boshqarishning pedagogik mexanizmlari	387
<i>Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Zamonaviy o'zbek tilida so'z tartibi va sintaksis xususiyatlari	392
<i>Narimova Gulnora Abdumannonova</i>	
Ilmiy va innovatsion boshqaruv yondashuvlari orqali o'quv jarayoni samaradorligini oshirish texnologiyalari	396
<i>Norbo'tayev Baxtiyor Abduraximovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida algebraik fikrlashni rivojlantirishda mental arifmetikaning o'rni va roli	400
<i>Nurillayev Samad Safarovich, Qodirova Nilufar</i>	
Bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiya madaniyatini shakllantirish omillari va yo'nalishlari	405
<i>Ochilov Jonibek Abdo'xomid o'g'li, Rishad Badayev</i>	
Raqamli ta'lim jarayonida pedagoglarning AKT va media savodxonligini oshirish bo'yicha samarali metodik yondashuvlar	408
<i>Rashidov Sherzod Abdirayimovich</i>	
Didaktik o'yinlar yordamida o'quvchilarning ona tiliga doir bilimlarini mustahkamlash	413
<i>Raxmataliyev Sherzod</i>	
Bosh harflar ramzga aylanganda: monogrammaning zamonaviy grafik dizayndagi ahamiyati	416
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida o'quvchilarning o'quv-biluv faoliyatini faollashtirish usullari	420
<i>Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Tursunova Saida Soliyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida noverbal muloqot kompetensiyasini shakllantirish metodlari	423
<i>Xolmo'minova Bahora Abdujalolovna</i>	
Frustratsiya holatining psixologik mohiyati va uni yengish mexanizmlari	426
<i>Y. E. Sobirov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ertaklarni hikoya qilishda motiv va syujetning tarbiyaviy ahamiyati ("Pahlovon Rustam" ertagi misolida)	430
<i>Zulayxo Nazarova, Farangiz Mardiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarining rasmiy vebsaytlari sifatini oshirishda sun'iy intellektdan neft va gaz sohasida foydalanish muammolari	433
<i>Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	437
<i>Шадиева Нигора Шариповна, Нуруллоева Нилуфар Рузимбоевна</i>	

Ilk yoshdagi bolalar nutqi rivojlanishini psixologik xususiyatlari.....	442
<i>Axmedova Muyassar Xadimatovna, Rajabova Sarvinoz Raxmon qizi</i>	
O'quvchilarda mustaqil ta'lim faoliyatini shakllantirishda kognitiv va metakognitiv strategiyalarning o'zaro integratsiyasi	445
<i>Boymonov Hoshim Isroilovich</i>	
Socio-Psychological Characteristics of the Impact of Social Stigma on the Psycho-Emotional State of Women Experienced in Domestic Violence	449
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna</i>	
Interfaol o'qitish metodlari orqali o'quvchilarda kommunikativ qobiliyatni rivojlantirish texnologiyasi.....	452
<i>Jalilova Sevinch Shuhrat qizi</i>	
Akmeologik yodashuv asosida o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasi.....	455
<i>Kuchkorova Ozoda G'ayrat qizi</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarliklari	459
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Psixokorreksiya va psixodiagnostikada proektiv metodning qo'llanishi.....	462
<i>Narbasheva Mexri Achilovna, Odinayeva Farangiz Ilxombek qizi</i>	
Talabalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning psixologik jihatlari	465
<i>Safayev Nuriddin Salixovich</i>	
Bolalar nutqini o'stirish jarayonida milliy tarbiyani yo'lga qo'yishning pedagogik imkoniyatlari	469
<i>Valijon Qodirov, Umarova Mubina Ziyoyidin qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlik rivojlanishining psixologik–pedagogik xususiyatlari.....	473
<i>Xolboyeva Gulnora Ulashovna, Hamidova Anisa Olimovna</i>	
O'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari fanidan mustaqil o'quv faoliyati natijalarini baholash metodikasi (IIV akademik litseylarida iivakademik.uz veb-platfomasi misolida).....	476
<i>Axmedov Yodgorbek Olimjonovich</i>	
Влияние цифровых технологий на современное общество.....	482
<i>Абдукаримова Шахноза Набиевна</i>	
Mantiqiy tafakkurning falsafiy asoslari va zamonaviy tafakkur turlari (kliplik, tanqidiy, kreativ tafakkur va boshqalar)	485
<i>Jo'rayev Shuhratbek Maxamadaliyevich</i>	
Aralash ta'lim (blended learning) texnologiyasidan foydalanish orqali tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etish.....	488
<i>Olimov Anvarjon Mamirovich</i>	
Biblioterapiyani bolalarga singdirishda o'qituvchining tashkilotchiligi	491
<i>Djabborov Ma'sud, Norova Maftuna Karimovna</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarlik jihatlari tahlili.....	493
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Raqamli muhitda ta'lim sifati nazoratini boshqarish mexanizmlarining nazariy asoslari.....	496
<i>Sattoriy Shohruh Abdijabbor o'g'li</i>	
O'zbekiston tarixidagi zamonaviy jarayonlarni falsafiy tahlil asosida o'qitish: nazariy va metodologik yondashuvlar	500
<i>Abdullayeva Asila Abdulxodiyevna</i>	
Methods for Enhancing English Speaking Skills in the Classroom	504
<i>F. Kh. Eshboyeva, Mamayusupova Nihola Ulugbek kizi</i>	
Jamiyatdagi o'zgarishlar va til rivoji	509
<i>Igamnazarova Nafisa Saidnazarovna</i>	
Ta'lim sifati oshirishda fanlararo integratsiyaning dolzarbligi va ahamiyati.....	514
<i>Ismoilova Gulrux Ulug'bekovna</i>	
Sociocultural Factors Influencing Language Learning Among Central Asian Students.....	519
<i>Mamataliyev Davronbek</i>	
IB kelajak ta'limining asosiy jihatlari	523
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	

MUNDARIJA	CONTENTS	СОДЕРЖАНИЕ
	O'qish savodxonligi mashg'ulotlarida ertak va maqollardan foydalanish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish 528 N. Q. Olimova, X. Xamidova	
	Pedagoglarda frustratsion tolerantlik bo'yicha tafovutlarning ifodalanishi 532 Nurmatov Nurhayot Nurziyat o'g'li	
	Gamifikatsiya texnologiyasining boshlang'ich ta'limdagi pedagogik samaradorligi 538 Nurniyazova Albinaxan Saparniyazovna	
	Teatr pedagogikasining bo'lajak tarbiyachilar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishdagi o'rni 542 Nurova Rohila Ismoil qizi	
	Bolalar kvazimuloqotining psixolingvistik xususiyatlari 547 Yuldasheva Dilafuz Maxamadaliyevna	
	Педагогические условия формирования у старших дошкольников основ экономической культуры .. 550 Жураева Наргиза Таировна, Азимова Махбуба Хасановна	
	Развитие лексико-грамматического строя речи у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности..... 553 Жураева Наргиза Таировна, Алимova Зилола Закировна	
	Обогащение представлений старших дошкольников о разных странах мира в детской проектной деятельности 556 Жураева Наргиза Таировна, Дониёрова Шахзода Зафаровна	
	Использования дидактических игр для развития коммуникативных умений в группе детей старшего дошкольного возраста 560 Жураева Наргиза Таировна, Рахманова Гуласал Рахматуллаевна	
	Развитие творческих способностей дошкольников средствами музыкального фольклора 564 Жураева Наргиза Таировна, Хашимова Хилола Абдусаттаровна	
	Karalli va takroriy limitlar orasidagi bog'liq..... 568 Mambetturdiyev Muxammedali	
	Современные заимствования в русском языке (названия фаст-фуда) 572 Рабиева Рухшона Бобожонова	
	качественное высшее образование - основа инновационного прогресса Узбекистана 576 Расулов Илхом Инамович	
	Texnologiyalar yordamida og'zaki tarjimoni takomillashtirish: AI va avtomatik translyatsiya tizimlarining imkoniyatlari 580 Rajabova Umida Rajab qizi	
	Kompyuter grafikasi vositalari yordamida ta'lim jarayonini tashkil etishning pedagogik asoslari 583 Ergasheva Dilafuz Chori qizi	
	A Conceptual Teacher Digital Competence Model for Vocational Education 587 Alisher Jumanov, Guloyim Rakhimboyeva	
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentligi tushunchasi 591 Sa'dullayeva Nafisa Ilhomjon qizi, Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li	
	Maktabgacha yoshdagi bolalar iqtidorini rivojlantirish muammosining pedagogik-psixologik talqini 594 Sapayeva Gulnoz Azimbayevna	
	Zamonaviy va an'anaviy tarbiya uslublarining maktabgacha yoshdagi bolalarga psixologik ta'siri. O'zbekiston oilalarida qiyosiy tahlil 600 Tursunova Aziza Ixtiyorovna	
	Tarbiyachi faoliyatida tarbiyalanuvchi shaxsni rivojlantirishning zamonaviy psixologik-pedagogik yondashuvlari..... 603 Yusupova Vasila Yangibayevna	
	Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения 606 Журабекова Хабиба Мадаминовна	
	Boshqaruv kompetentligini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va pedagogik texnologiyalar 609 O'rmonov Elmurod Mamasoliyevich	

Umumta'lim maktabi o'quvchilarining kreativ fikrlashini tarbiya darsligi vositasida rivojlantirish	612
<i>Abdisharipova Shaydo Bahtiyor qizi</i>	
The Effectiveness of Visual Teaching Methods in Developing Self-Directed Learning Competence Among Undergraduate Mehnat Muhofazasi va Texnika Xavfsizligi Students	615
<i>Abdullayeva Mukhlisakhon Akhrorjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llashda xorij tajribasi	620
<i>Aliyeva Ravshanoy Zaripovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda axborot texnologiyalari fanini o'qitishning tashkiliy shakllari va ta'lim vositalari	624
<i>Daniyarova Sarbinaz Maxsetovna</i>	
Nutq madaniyatini shakllantirishda kommunikativ yondashuvning nazariy asoslari	627
<i>Davlatova Nigora Berdimurot qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlikni tizimli boshqarishning ilmiy-pedagogik asoslari	631
<i>Fotima Uralovna Jumanova, Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Yosh mutaxassislarda ijtimoiy muhitga moslashishda emotsional intellektning namoyon bo'lishi	635
<i>G'affarova Nazira Fayzulla qizi</i>	
Ko'p ma'noli so'zlarning badiiy matnda qo'llanilishi	639
<i>G'ulomova Zilola Rafiqjon qizi</i>	
Oilaviy munosabatlarda er-xotin bir-birini o'zaro tushunishining o'ziga xosligi va ahamiyati	642
<i>Ibaydullayeva Umida Rustamjonovna</i>	
Gospital maktablar faoliyatini tashkil etishda Buyuk Britaniya, AQSh, Finlyandiya, Germaniya va Gretsiya tajribalardan foydalanish	646
<i>Isakulova N. J.</i>	
Interactive Approaches to Developing EFL Learners' Listening Skills	650
<i>Isayeva Umida</i>	
Global o'zgarishlar sharoitida yoshlarning ijtimoiy-psixologik muammolari	653
<i>Kudratova Lola Ravshanovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tezkor hisoblashga o'rgatishning samarali usullari	656
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bolalarga ingliz tilini o'rgatish	660
<i>Marasulova Dono Nigmatullayevna</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi chatbotlardan foydalanib 10-sinfda fizika masalalarini o'rgatish metodikasi	665
<i>Matenova Go'zzal Djumabayevna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilariga ona tilini o'qitish metodlarini takomillashtirish	671
<i>Muminova Munajat Yuldashевна</i>	
Bolalarning etnopsixologik xususiyatlarini rivojlantirishning psixologik shart-sharoitlari	675
<i>Norbekova Barno Shavkatovna</i>	
Qashqadaryo viloyati maktablarida yangi baholash tizimini joriy etishning ta'lim sifati ko'rsatkichlariga ta'siri	679
<i>Panjiyev Maqsud Aliqulovich</i>	
O'zbek tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlarini tanlash mezonlari	683
<i>Polvonova Shahnoza Faxriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda yil fasllariga oid materiallarni innovatsion-integratsion yondashuvlar asosida o'rgatish metodikasini samaradorligini oshirish	686
<i>Rajabova Muxayyo Komilovna</i>	
Pedagogik jarayonda bilimlar integratsiyasi orqali tahlil qobiliyatini shakllantirish yo'llari	691
<i>Rustamova Latofat Istam qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda texnologiya fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlar	694
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Zamira Talipova</i>	
Zamonaviy raqamli jamiyatda oilaviy qadriyatlar transformatsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri	697
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna</i>	

INSONDAGI HAYOTIY TANLOV BILISH PSIXOLOGIYASINING SOHASI SIFATIDA.....	703
S. S. Shukurullojeva	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish.....	708
Sharofova Feruza Qavmiddinbek qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda interaktiv metodlardan foydalanish.....	713
Xilola Ochilova Sheraliyevna	
Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda munosabatlar tizimini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari.....	716
Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Ibdullayeva Sharifaxon Oybek qizi	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarining kinematik va kinetik modellashtirish.....	721
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi	
O'smirlik davridagi inqiroz va uning muammolarining psixologik rivojlanish mexanizmlari.....	725
Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Maksudbekova Shaxzoda Sherzod qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijodiy faoliyat asosida bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning o'ziga xosligi.....	730
Yuldasheva Shoxida Botirovna, Menlimuratova Gulsanem	
Взаимосвязь защитных механизмов и психологической устойчивости подростков в условиях цифровой среды.....	734
Алимова Елена Геннадьевна	
Narrativ materiallar vositasida oilada o'smir yoshdagi bolalarda kitobxonlikni shakllantirish texnologiyalari.....	740
Yunusova Shahoza Axror qizi	
Интеграция мультипликации в образовательную среду доо как средство всестороннего развития личности ребенка.....	745
Терехова Ольга Евгеньевна, Аллазарова Мадина Давронбековна	
Совершенствование речевой культуры студентов.....	749
Пардабоева Дильфуза Рустамовна	
Использование потенциала искусства в формировании эмоционального интеллекта и социальной компетентности дошкольников.....	752
Терехова Ольга Евгеньевна, Сайфидинова Мунира Бурхонидиновна	
Теоретические основы проектирования инновационных моделей формирования коммуникативной готовности к школе.....	756
Терехова Ольга Евгеньевна, Абдурауфова Хилолахон Шахобитдин кизи	
Теоретико-методологические основы формирования логического мышления старших дошкольников посредством интеграции традиционных и интерактивных игр.....	760
Терехова Ольга Евгеньевна, Рахимова Гулноз Эркиновна	
От репродукции к авторству: поэтапная система развития языковой креативности в старшем дошкольном возрасте.....	764
Терехова Ольга Евгеньевна, Каримова Регина Равильевна	
Опытно-экспериментальное исследование формирования нравственно-волевых качеств дошкольников в условиях доо средствами национальных игр.....	768
Терехова Ольга Евгеньевна, Хакимова Одина Шермухамматовна	

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA KITOBXONLIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH

Xilola Ochilova Sheraliyevna

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti
"Maktabgacha ta'lim nazariyasi va metodikasi"

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda interaktiv o'yinlar, suhbatlar, rolli o'yinlar hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan usullar orqali bolalarning kitobga bo'lgan qiziqishini oshirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tajriba-sinov ishlari natijalari interaktiv metodlar bolalarda mustaqil fikrlash, nutq rivoji va o'qishga ijobiy munosabatni shakllantirishda samarali ekanligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: kitobxonlik madaniyati, maktabgacha ta'lim, interaktiv metodlar, badiiy adabiyot, bolalar nutqi, pedagogik texnologiyalar.

Abstract: This article examines the pedagogical significance of using interactive methods in the process of forming a reading culture among preschool children. The study analyzes the possibilities of increasing children's interest in books through interactive games, discussions, role-playing activities, as well as methods based on the use of information and communication technologies. The results of the experimental research demonstrated that interactive methods effectively contribute to the development of independent thinking, speech skills, and a positive attitude toward reading among children.

Key words: reading culture, preschool education, interactive methods, fiction, children's speech, pedagogical technologies.

Аннотация: В данной статье рассматривается педагогическое значение использования интерактивных методов в процессе формирования читательской культуры у детей дошкольного возраста. В исследовании анализируются возможности повышения интереса детей к книге посредством интерактивных игр, бесед, ролевых игр, а также методов, основанных на использовании информационно-коммуникационных технологий. Результаты опытно-экспериментальной работы показали, что интерактивные методы эффективно способствуют формированию у детей самостоятельного мышления, развитию речи и положительного отношения к чтению.

Ключевые слова: читательская культура, дошкольное образование, интерактивные методы, художественная литература, детская речь, педагогические технологии.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli axborot oqimi sharoitida maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Aynan ushbu yosh davrida bolaning nutqi, tafakkuri, tasavvuri va estetik didi jadal rivojlanib, o'qishga bo'lgan qiziqishning dastlabki poydevori qo'yiladi. Shu bois bolalarni kitob bilan tanishtirish jarayonini an'anaviy yondashuvlar bilan cheklab qolmasdan, ularni faol ishtirok etishga undovchi interaktiv metodlar asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Interaktiv metodlar bolalarning bilish faolligini oshirish, muloqotga kirishish, matn mazmunini chuqurroq anglash hamda kitobga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirishga xizmat qiladi. Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Prezidentimiz Sh. M. Mirziyoyev yoshlarni kitob o'qishga bo'lgan qiziqishlarini oshirish, ularning kitob bilan do'st bo'lishini ta'minlash hamda aholining kitobxonlik saviyasini yanada yuksaltirishga alohida e'tibor qaratish lozimligini ta'kidlaydi. Yoshlarning ma'naviy-ma'rifiy, badiiy-estetik hamda milliy va jahon adabiyotlarini mutolaa qilish madaniyatini yuksaltirish, talabalarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish bugungi kunda ustuvor vazifaga aylanmoqda. Bugungi kunda jamiyat taraqqiyoti va axborotlashuv jarayonining jadallashuvi yosh avlodning intellektual hamda ma'naviy rivojiga alohida e'tibor qaratishni talab etmoqda. Ayniqsa, maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Kitob bolaning dunyoqarashini kengaytiradi, nutqini boyitadi, tafakkurini rivojlantiradi hamda estetik didini shakllantiradi.

Bugungi kunda yosh avlodni intellektual, ma'naviy va axloqiy jihatdan barkamol qilib tarbiyalash ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri sanaladi. Ushbu jarayonda maktabgacha yosh davri alohida ahamiyat kasb etadi, chunki aynan shu davrda bolaning shaxsiyati, nutqi, tafakkuri va kitobga bo'lgan munosabati shakllanadi. Kitobxonlik madaniyatini erta yoshdan shakllantirish bolaning kelgusidagi ta'limiy muvaffaqiyatlari uchun mustahkam poydevor yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kitobxonlik madaniyati – shaxsning kitobni tanlay bilishi, uni ongli o'qishi, mazmunini tushunishi hamda undan hayotiy xulosalar chiqara olish qobiliyatidir. Maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyati kitobga qiziqish va muhabbat, badiiy asarlarni tinglashga ishtiyoq, ertak va hikoyalarni tushunish hamda qayta hikoya qilish, qahramonlarga baho bera olish kabi jihatlar orqali namoyon bo'ladi. Kitob bolaning nutqini boyitadi, so'z boyligini oshiradi, tafakkurini rivojlantiradi va axloqiy fazilatlarni shakllantiradi. Maktabgacha yosh davrida bolalarning qiziqishlari tez o'zgaruvchan bo'lgani sababli an'anaviy o'qitish usullari har doim ham kutilgan natijani bermaydi. Shu bois ta'lim jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish bolalarni faol ishtirok etishga undab, ularning kitob va badiiy adabiyotga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Kitob kelajakda o'z kasbining mohir ustasi bo'lib yetishishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bu xislatlarni egallagan har bir talaba yuksak ma'naviy tafakkurga ega bo'lgan shaxs sifatida kamol topadi. Zero, kitob avlodlar zanjirini mustahkamlovchi ma'naviy meros bo'lib, inson ruhiyatiga ta'sir etadi, uni ma'naviy-axloqiy kamolotga yetaklaydi, hissiyotiga ta'sir ko'rsatadi va bilim olish bilan birga talabaga zavq bag'ishlaydi. Talabalarda kitobxonlik madaniyatini oshirishda badiiy va tarixiy asarlarni ko'proq o'qishga rag'bat uyg'otish, mutolaa qilishga mehrni kuchaytirish hamda kitobxonlik saviyasini yuksaltirish dolzarb vazifadir. Buyuk ajdodlarimiz avlod kamolotining uch sharti – badan tarbiyasi, ruh tarbiyasi va fikr tarbiyasiga alohida e'tibor qaratganlari ma'lum. Ulardan uchinchisi, ya'ni fikr tarbiyasi, aynan kitob mutolaasi jarayonida shakllanishi isbot talab qilmaydi. Ma'rifatparvar Abdulla Avloniy ta'biricha, "fikr tarbiyasi eng kerakli, ko'p zamonlardan beri taqdir qilinib kelgan, muallimlarning diqqatlariga suyalgan, vijdonlariga yuklangan muqaddas bir vazifadur". Zero, yosh avlod ongida to'g'ri fikrlash va tahliliy tafakkur shakllanmas ekan, ular jamiyat oldida turgan dolzarb vazifa – milliy yuksalishni amalga oshira olmaydi. Kitob inson hayotini tubdan o'zgartiradigan, unga o'zgacha ranglar qo'shadigan va komillikka yetaklaydigan muhim vositadir. Shiddat bilan rivojlanib borayotgan zamonda yoshlarning kitobga bo'lgan qiziqishi kamayib borayotgani kuzatilmoqda. Shu bois bu borada davlatimiz rahbari tomonidan turli islohotlar amalga oshirilmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning ta'kidlashicha, "kitobsiz taraqqiyotga, yuksak ma'naviyatga erishib bo'lmaydi; kitob o'qimagan odamning ham, millatning ham kelajagi yo'q".

TAHLIL VA NATIJALAR

Maqolada bugungi kunda mamlakatimizda, balki butun dunyoda insonlar orasida kitobxonlikni rivojlantirish hamda bu sohada yuksalishga erishishning sinalgan usullari va kitob o'qish jarayonidagi muammolar haqida so'z yuritiladi. Kitob mutolaa qilishda jamiyat, oila va maktabning ahamiyati, farzandning shaxsiy hamda ijtimoiy moslashuviga ko'rsatadigan ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, Yangi O'zbekiston ravnaqining poydevori bo'lib xizmat qiladigan farzandlar kelajagini to'g'ri shakllantirish, yangi o'quv qo'llanmalarini chop etish, barcha shahar va viloyatlarda yosh kitobxonlar tanlovlarini tashkil etish hamda ularni barcha hududlarda axborot vositalari orqali muntazam tanishtirib borish bo'yicha chora-tadbirlar taklif etiladi.

"Kitob – bilim manbai", deymiz. Bu isbot talab qilmaydigan haqiqatdir. Inson bilimni asosan kitob orqali oladi, uning tarbiyasi ham kitob orqali shakllanadi. Badiiy adabiyotlar o'qilganda insonning dunyoqarashi kengayadi. Zero, kitob – qalb chirog'i, tafakkur qanotidir. Afsuski, zamonaviy yoshlarimiz bu borada ancha sust. Ko'pincha bu holat elektron kitoblar o'qilishi bilan izohlanadi, shu sababli qog'oz kitoblar kamroq sotib olinadi. Aslini olganda, kitobni qo'lda ushlab, uning salmog'i va taftini his etib o'qishning o'zi alohida zavq bag'ishlaydi. Kitob va kitobxonlik insonlar ong-tafakkurini teranlashtirib, qalbiga eng go'zal ezgu niyatlarni joylaydigan, ularni yaxshiliklar olamiga yetaklaydigan ma'naviyat sarchashmasidir. Shuning uchun ham doimo kitob o'qishga ehtiyoj mavjud.

Ba'zan inson moddiy manfaatlar, zamon yangiliklari va internet tizimi ichra kunu tun qanday o'tganini ham sezmay qoladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Til va nutq" markazida bolalarning kitoblar bilan tanishishi, tinglash va yozish malakalarini shakllantirish uchun o'quv qurollari mavjud bo'ladi. Bu markaz tinch muhitga ega bo'lib, unda bolalar kitoblarni kuzatib, varaqlab chiqishlari, bir-birlariga o'qib berishlari mumkin. Shuningdek, tarbiyachi-pedagoglar bolalarga kitobni ovoz chiqarib o'qib beradilar. Bu jarayonda bolalarga kitobchalarni o'z qo'llari bilan yasash, mavzular asosida syujet qahramonlarini topish va ijro etish, hikoyalar tinglash tavsiya etiladi. Shu "Til va nutq" markazida bolalarda kitobxonlik madaniyati bosqichma-bosqich shakllanib boradi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirishning pedagogik asoslari shundan iboratki, ularning idroki asosan obrazli tafakkurga tayangan bo'ladi. Shu sababli ta'lim jarayoni qiziqarli, ko'rgazmali va faol tashkil etilishi zarur. Bu nuqtayi nazardan, bolalarga faqat kitob o'qib berish bilan cheklanib qolmasdan, ularni asar mazmuniga faol jalb etish muhim hisoblanadi. Pedagogik jihatdan yosh va individual xususiyatlarni hisobga olish, uzluksizlik va tizimlilik, faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv hamda o'yin orqali o'rganish tamoyillariga amal qilish lozim. Interaktiv metodlar ta'lim jarayonida tarbiyachi va bolalar o'rtasida faol o'zaro hamkorlikni ta'minlaydigan usullar bo'lib, ular bolalarning mustaqil fikrlashi, muloqotga kirishishi va faolligini oshiradi. Kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda interaktiv metodlar badiiy asar bilan ishlash jarayonining turli bosqichlarida qo'llaniladi: asarga qiziqish uyg'otish (rasmlar, savollar, muammoli vaziyatlar orqali), asarni idrok etish (ertakni ifodali o'qib berish yoki audio shaklda eshittirish), mustahkamlash (rolli o'yinlar, sahnalashtirish, savol-javoblar) hamda ijodiy faoliyat (rasm chizish, hikoyani davom ettirish). Ushbu jarayon bolalarning kitobni faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida qabul qilishiga yordam beradi. Tarbiyachi va ota-onaning hamkorligi ham kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Agar bola oilada kitob o'qiladigan muhitni ko'rsa, u kitobga nisbatan ijobiy munosabatni tezroq shakllantiradi. Shu bois ota-onalarni bolalarga ertak o'qib berishga jalb etish, oilaviy kitobxonlikni targ'ib qilish hamda tarbiyachi va ota-onalar o'rtasida hamkorlikni yo'lga qo'yish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Umuman olganda, bolalarning rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan markazdagi faoliyat nafaqat bolani mustaqil hayotga tayyorlaydi, balki bugungi kunni samarali o'tishi, o'sish va rivojlanish jarayonining tabiiy holda kechishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishni ham ko'zda tutadi. Shunday ekan, rivojlanish markazlarini tashkil etishda tarbiyachi quyidagi jihatlarga alohida e'tibor qaratishi zarur:

- bolalardagi qiziqish, layoqat va qobiliyatlariga;
- rivojlanish ko'rsatkichlari va yosh xususiyatlariga;
- bolaning ehtiyoj va talablariga;
- bolalar jamoasiga, kichik jamoalar hamda juft-juft bo'lib faoliyat olib borishlari uchun qulay sharoitlar yaratilishiga.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish texnologiyalarini o'rganish maqsad qilib olingan taqdirda, ertaklar tasvirlangan rasmlar asosida suhbatlar uyushtirish, ertakterapiya usullaridan foydalanish, shuningdek rasmlar asosida muloqotni tashkil etish orqali mazkur jarayon samarali amalga oshiriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Sheraliyevna, O. H. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqining grammatik to'g'riligini shakllantirish // Лучшие интеллектуальные исследования, 2023, 10(1). – B. 179–185.
2. Sheraliyevna, O. X. Maktabgacha yoshdagi bolalarni suhbat qurish orqali nutqini o'stirish usullari // Лучшие интеллектуальные исследования, 2024, 17(4). – B. 82–85.
3. Ochilova, X. S. Maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish yo'llari // Inter education & global study, 2024, № 7. – B. 144–148.
4. Sheraliyevna, O. H. Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari // Лучшие интеллектуальные исследования, 2023, 8(4). – B. 70–75.
5. Sheraliyevna, O. H. Tarbiya – ijtimoiy hodisa // Лучшие интеллектуальные исследования, 2023, 11(1). – B. 130–132.
6. Ravshanova, N. N. Designing modern models of biological education theories and content in educators // Telematique, 2023, 22(01). – P. 3034–3040.
7. Norboyevna, R. N., Shukurullaev, A. O. Maktabgacha ta'lim tashkilotida ekologik teatrni tashkil etish orqali ekologik konseptual asoslarni shakllantirish // Inter education & global study, 2024, № 7. – B. 122–128.
8. Ravshanova, N. N. Refleksiya bo'lajak o'qituvchining kasbiy faoliyatida muhim sifati // Inter education & global study, 2025, № 1. – B. 362–370.
9. Ravshanova, N. Main ways and methods of forming students' reflective skills in the process of professional and pedagogical training // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 2025, 3(1).
10. Ravshanova, N. N., Nuraliyeva, R. R. qizi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlarining kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish // Zamonaviy fan va ta'lim yangiliklari xalqaro ilmiy jurnal, 2025, 3(1). – B. 36–42.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.